

PERUSTURVA- JA TERVEYSLAUTAKUNNAN VASTINE TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIOINTIKERTOMUKSEEN 2016

1.Taloustilanteen ennakkoinnin parantaminen tilivuoden aikana

Kasvavien asiakastarpeiden ja raamibudjetoinnin edellyttämien tuottavuustoimenpiteiden nopeatempoisuus aiheuttaa haasteita talouden seurannassa taustalla olevan vertailutiedon muuttuessa. Sama ilmiö toistuu kuntaliitosten seurauksena. Suurten kaupunkien välinen kustannusvertailu auttaa osaltaan näkemään ja vertaamaan tuottavuuskehitystä terveydenhuollossa ja osin sosiaalihuollossa eri kaupunkien välillä.

Vuoden 2016 aikana perusturvan ja terveydenhuollon palvelualue on antanut toiminnastaan tarvittavat selvitykset kaupungin johdolle ja luottamushenkilöelimille. Kaikkea kaupungin ohjeistusta talousarvion laadinnasta, seurannasta ja raportoinnista on noudatettu dokumentoidusti. Talouden tasapainottamiseen tähtääviä toimenpiteitä on jatkettu ja uusia toimenpiteitä on käynnistetty. Talouden ennustamiseen on panostettu entistä enemmän yhdessä asiakkuusjohtajien ja palvelupäälliköiden kanssa.

2.Lyhyet vastineet tarkastuslautakunnan arviontikertomuksessa 2016 esitettyihin huomioihin

Arviontikertomuksen kohta 1.2 (sivut 4-6)

Vanhusten hoivapalvelut

Kuopion kaupungin palvelustrategia on avohoitopainotteinen. Asumisen järjestäminen tulee toteuttaa 90 vrk:n kuluessa tehdystä palvelupäätöksestä. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että ennen sopivan asumispalvelupaikan vapautumista asiakas odottaa jatkohoitopaikkaa muissa palveluissa (esim. kotihoito, sairaala, asumispalvelu). Yksittäistapauksissa lain mukainen määräaika on ylittynyt. Pääsääntöisesti asuminen on kuitenkin järjestynyt määräajassa. Tarve olisi edelleen muuttaa laitoshoitopaikkoja asumisen paikoiksi. Tällä hetkellä jatkohoitoon odottavien paine Kuopion kantakaupungin alueella on suurin, mikä johtuu kuntalaisten ikääntymisestä juuri kaupungin alueella sekä asumispalvelupaikkojen suhteellisenä vähyytenä.

Siirtoviivemaksujen vähenemisen taustalla ovat omaan tuotantoon liittyvät tehostamistoimet palveluprosessin erivaiheissa. Talousarvion valmisteluvaiheessa taloudellisten voimavarojen niukkuuden takia omaishoidon tukea saavien määrää ei ole kyetty nostamaan tavoitellulle tasolle. Sama ilmiö toistuu myös liian tavoitteellisenä sijaismäärärahan arviona. Lääkäripoolin toiminta kohdistuu säännöllisen palvelun piirissä oleviin kotihoidon asiakkaisiin. Kotihoidon asiakkaiden akuuttipäivystyksen käyntien määrät ovat pääosin entistä tasoa, vaikka ikääntyneiden määrä on kasvava. Tehdyissä selvityksissä tarpeettomiksi arvioitujen päivystyskäyntien määrä on kuitenkin selvästi laskenut eli asiakkaiden oikea ohjautuminen päivystykseen on parantunut. Palveluasumisessa asuvien asiakkaiden päivystyskäynnit ovat myös määrällisesti laskeneet. Ilman säännöllisiä palveluita olevien yli 75 -vuotiaiden päivystyskäynnit ovat lisääntyneet ja

tarpeettomiksi arvioidut käynnit ovat kasvaneet eniten tässä ryhmässä (lähde: päivystys selvitys, vertailu 2014 ja 2016).

Loppuvuoden 2016 aikana asiakastuntien nousun myötä välitön työaika (asiakastyöajan osuus tehdystä työajasta) nousi 64 - 67 % kokonaistyöajasta. Asiakastuntien lisääntymiseen reagoitiin resurssien vahvistamisella, jonka seurauksena välitön työaika asemoitui keskimääräiselle tasolle 60 - 61 %. Uusi taso näyttäytyy nyt seurannassa vakauttaneen kotihoidon tilanteen.

Tuottavuuskehitystä ja välitöntä työaikaa voidaan jatkossa parantaa teknisin toimin (esimerkiksi sähköinen oven avaus) ja keskittymällä strategian mukaisesti paljon apua tarvitsevien ikäihmisten hoitoon, jolloin markkinaehtoisesti (palvelusetelin avulla) tuotettaisiin osa kevyemmistä palveluista, joissa välittömän työajan osuus jää matalammaksi. Kriisiytyneen tilanteen haltuunotossa toteutettiin monikohtainen työhyvinvointia tukeva toimenpideohjelma, joka näkyy nyt vuonna 2017 vähitellen parantuneena työhyvinvointina ja sairauspoissaolojen vähenemisenä.

Sairaus- ja tapaturmapoissaolot		2016	2017	muutos	muutos%
Sairaus- ja tapaturmapoissaolot kal.pv / htv	tammikuu	27,18	31,89	4,71	17,32
	helmikuu	28,45	31,95	3,50	12,29
	maaliskuu	29,45	28,81	-0,64	-2,17
	huhtikuu	29,33	23,49	-5,83	-19,88
	toukokuu	26,95	23,64	-3,31	-12,28
	kesäkuu	23,8	21,6	-2,22	-9,33
	heinäkuu	22,5	19,6	-2,92	-12,98

Nyt alkavan valtuustokauden alussa päivitetään ja tehdään ikäihmisten hyvinvointisuunnitelma alkaneelle valtuustokaudelle. Tässä suunnitelmassa otetaan kantaa ikäihmisten eri palvelujen peittävyystavoitteisiin ja niiden seurantaan.

Arviointikertomuksen kohta 1.2 (sivut 13-14)

Yhteiskokoukset Pohjois-Savon sairaanhoitopiiriin tarkastuslautakunnan kanssa

Tarkastuslautakunta on arviointikertomuksessaan koonnut hyvin keskeiset haasteet erikoissairaanhoidon ja kaupungin yhteistyötoiminnan ja varsinkin talouden kannalta. Kaupungin omassa terveydenhuollon toiminnassa viimeisten vuosien aikana on tehty isoja muutoksia tiimimalliin siirtymisen myötä saatavuuden, toimintakulttuurin ja -mallien, asiakaslähtöisyyden ja kustannusrakenteen eteen, jotta omalta osaltamme pystyisimme hillitsemään terveydenhuollon kustannuksien siirtymistä erikoissairaanhoidon ja rakentamaan kustannusvaikuttavuutta hoidon episodeihin.

Kiinteiden kulujen osuus Pohjois-Savon sairaanhoitopiirissä on korkea, johtuen suhteellisen pienestä väestömäärästä ja Kuopio suurimpana keskuskaupunkina on iso maksaja näistä menoista. Yliopistollisen sairaalan toimintatavat ja -kulttuuri vaikuttavat myös kustannusrakenteeseen. Kuopion yliopistollisen sairaalan laskutus on heikosti ennakoitavissa ja todennettavissa, koska

arviopohjainen suoritehinnoittelu painottuu alkuvuoteen sekä siksi, että kuntayhtymän taloudellista tulosta tasataan vasta loppuvuodesta maksupalautuksilla, joista hankala saada etukäteisinformaatio kuntakohtaisesti. Kuopin kaupungin on pitänyt yhteispalaveria KYS:n talousjohdon kanssa. Kuopion kaupungin kannalta KYS:n taloussuunnittelussa ja budjetoinnissa tulisi enemmän kiinnittää huomiota realistiseen, läpinäkyvään ja ennakointia lisäävään tuotehinnoitteluun ja/tai mieluummin rohkeasti selkeään, kokonaisvaltaiseen episodihinnoitteluun yhdessä sen palveluja käyttävien toimijoiden kanssa.

Kuopion on ollut aktiivisena toimija Pohjois-Savon liiton maakunnan SOTE -muutoksessa. Tuotannon ja liikelaitoksen työryhmissä on pohdittu ja pyritty löytämään ratkaisuja rajapintaongelmiin odottaen kuitenkin varmentuvaa lainsäädäntöä.

Arviointikertomuksen kohta 6 (sivu 36)

Tarkastuslautakunnan yhteenveto

Tuottavuusmittareita ja toiminnan vaikuttavuutta kuvaavia hyvinvointimittareita tulee saada sitovammiksi ja toimintaa paremmin ohjaaviksi. Toimintaprosessien kehittäminen ja kustannus-tarkastelu asiakasnäkökulmasta on tärkeää.

Vuoden 2017 aikana saadaan tuotantoon yksikkökohtaisia tuottavuusmittareita, jotka auttavat tuottavuuskehityksen seurannassa ja mahdollistavat tuottavuustoimenpiteiden edelleen kohdentamisen.

Palveluverkon tarkastelun jatkaminen ja yhteistyön kehittäminen ns. kolmannen sektorin ja muiden toimijoiden kanssa on myönteistä. Tässä yhteydessä on hyvä muistaa myös hallinnollisen työn vähentäminen yksikköjä yhdistämällä ja toteuttamalla tavoitteeksi asetettua palvelualueiden johtamisrakenteiden keventämistä.

Palveluverkosta päivitetään jatkuvasti ja tilojen käyttöä tehostetaan.

Työhyvinvointiin ja henkilöstöjohtamiseen on kiinnitettävä jatkuvaa huomiota pätevän henkilöstön saatavuuden ja pysyvyyden turvaamiseksi myös tulevaisuudessa.

Työhyvinvointiin ja työkykyjohtamiseen kehittämiseen on kiinnitetty erityistä huomiota yksikkökohtaisissa palaverissa ja esimiesperehdytyksessä (johtamisfoorumi).

Palvelualueiden työhyvinvointitoimikunnat ovat kokoontuneet säännöllisesti ja jalkautuneet kiertämään työyksiköitä. Resurssien ja asiakasmäärän suhdetta arvioidaan säännöllisesti ja ennakoivasti yhteistyössä henkilöstön, johdon, työsuojelun sekä työterveyshuollon kanssa.

Tarkka talouden ja investointien hallinta on tarpeen, jotta voidaan turvata riittävä investointitaso korjausvelan pienentämiseksi. Sisäilmaongelmien ratkaiseminen on ensisijaisen tärkeää kuntalaisten terveyden turvaamiseksi.

Palvelualueella on käytettävissä sisäilmaohjeistus ja toimintamalli on koettu toimivaksi.
Palvelualueella on tehty onnistuneita tilaratkaisuja, jotka ovat vähentäneet merkittävästi sairauspoissaoloja, kun sisäilmaongelmat ovat poistuneet.